

VI kv 1935

СОЦІЯЛЬ-ДЕМОКРАТ

LE SOCIAL - DEMOCRATE

XVII.

ОРГАН ЗАКОРДОННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УСДРП

Руська
 Соціалістична Інтернаціоналістична
 Армія
 ЦК
 ЧЛОН
 № 12-13684
 Kuaky
 Zahranicni historicky
 Arshiv.

ЗМІСТ:

1. Воєнні тривоги.
2. Меморандум УСДРП про небезпеку війни.
3. Голоси партій Соціалістичного Інтернаціоналу про політику соціалістів в разі вибуху світової війни.
4. Італофіли та абеснофіли.
5. Обличчям до демократії.

Poděbrady

1936

Соціалъ-

Демократъ.

ВЕРЕСЕНЬ.

Ч. 17.

1936.

ВОЄННІ ТРІВОГИ.

Нижче подаємо меморандум УСДРП в справі воєнних небезпек в Європі та в цілім світі. Це матеріал для дискусії, яку почала група російських, австрійських та французьких соціалістів, що видала свої "Тези до воєнного питання" в липні 1935 р.

В цій дискусії серед партій, приналежних до Соціалістичного Інтернаціоналу, вирисувалися загально три напрями. Перша, найбільша й найсильніша група, це ті партії, що діють у демократичних країнах - в Англії, Бельгії, Голландії, Данії, Швеції, Чехословаччині і ин. Ці партії не можуть стати на позицію братання з комуністами, не тільки з причин принципових, але й з тактичних, бо це був би удар проти їхньої власної організації, проти власних мас, що історично виховані в дусі демократії. Тимто в цих країнах комуністичні спроби щодо "єдиного фронту" з соціалістичними партіями не мають успіху.

Друга група - це головно ті партії, що опинилися під фашистівськими режімами - в Італії, в Австрії, в Німеччині. В цих партіях ростуть, з причин зрозумілих, диктаторські настрої; в боротьбі проти фашистівського режіму соціалісти австрійські та італійські творять єдиний фронт із комуністами в своїх країнах. Єдиний фронт між комуністами та соціалістами утворився також в двох країнах демократії - в Іспанії та Франції. Комуністи в цих державах мусіли визнати свою дотеперішню тактику руйну-

зання демократії за помилкову і під натиском своїх таких робітничих мас в цих країнах проголосили, що будуть обороняти демократів проти фашистівської диктатури. Внутрішньо верховоди Комінтерну були й є ворогами демократії і свободи. Але коли й вони мусіли, хоч і нещиро, робити свій "маневр" щодо "оборони демократії", то це показує силу цієї ідеї в таких країнах, як Франція та Іспанія.

Третя група партій Соціалістичного Інтернаціоналу в країнах під комуністичною диктатурою. Тут "єдиний фронт" комуністів із соціалістами можливий тільки на основі оборони диктатури комуністичної партії, отже однозначний з самоликвідацією соціалістичних партій взагалі. Спроба російських меншевиків - Бжова, Захарової і ин. - скласти, сидючи в комуністичних казематах, "єдиний фронт" з більшовиками, кінчилася, як відомо, дальшим їх засланням. Сталін і його агенти в світі згодні розмовляти з австрійцем Вауером, з італійцем Беннієм, з французом Блюмом; але говорити з меншевиком Даном, з есером Черновом московська диктатура не схоче! Комуністи в Польщі пропонувать єдиний фронт польським та українським соціалістам і готові прилучити до цього "народнього фронту" навіть буржуазно-клерикальне УНДО! Але соціалістів та опозиційних комуністів на Великій Україні, грузинських та вірменських соціалістів на Кавказі Сталін нищить своїми давніми, випробованими методами.

Так складається відносини в світі, можливо, напередодні страшної воєнної завершення, якої ще світ не бачив. Маркс та Енгельс свого часу надавали великого поступового значіння війнам, зосібна сподівалися, що коаліція європейських буржуазних держав знищить самодержавно-феодалного "хандарма Європи" - царську Росію, викличе революцій в реакційній Росії. Пізніші події, особливо світова війна 1914-1918 рр., показали, що війна може викликати революцій в різних країнах, але наслідки війни можуть привести до нової реакції (Італія, Австрія, Німеччина, Угорщина, Росія, Польща). Світова війна, ведена неначе під кличками визволення народів, кінчилася новим поневоленням багатьох націй, в тім числі й української. Війна в своїх наслідках привела до масового зличавіння, до обожествлення грубої сили, як єдиного аргументу в політичній боротьбі (режими більшовизму, фашизму, гітлеризму). В область міжнародних відносин входить нова хвиля з Італії, Німеччини, Угорщини, Польщі, Японії, що хотять поширення своїх територій кошту сусідніх і дальших держав і для того збільшують свої воєнні сили.

Є деякі групи серед українців у Галичині та не еміграції, що привязують визвольні українські надії до різ-

них планів деяких держав щодо "походу на схід", для "рятування культури й цивілізації". Деякі міщанські публіцисти й політики в Галичині, навіть ті, що ще зовсім недавно загравали з "як-не-як українськов радянськов державов", тепер виступають перед терплячов публікоч з орієнтацієв "на Захід" (Польща, Німеччина).

З приводу цих надій деяких українських буржуазних угруповань треба сказати, що вони базуються на буйній фантазії, а не на реальній твердій оцінці сучасної політичної ситуації світа. Розумна політика не може манити себе присмними мріями та надіями і до цих мрій пристосовуватися. Тверда дійсність уже не раз розбила солодкі мрії та орієнтації - на Антанту (1917 р.), на Центральні Держави (1918 р.), на Денікіна (1919 р.), на російських большевиків, на Польщу і т.ин. *Vestigia terrent!* *) Щоби не повторилися недавні сумні події, коли спори про "найвигіднішу орієнтацію" відтягали увагу від того, що лежить в основі українського визвольного руху - від організації та зміцнення своїх власних сил. Це не "оптимістична фраза", як висловлюється дехто з шукачів орієнтації, а єдина реальна визвольна метода. Якщо будемо консолидовані в своїх зусиллях, то й підчас усяких можливих міжнародних катастроф знайдемо сили й способи для справжнього визволення нації. Не буде цього, то зостанемося й надалі погноєм для інших народів, станемо знаряддям чужої політики.

Напружені відносини на європейсько-азійським суходолі, що грозять викликати нову світову війну в теперішнім складі політичних і воєнних сил, кривть у собі велику небезпеку для України взагалі. Поминаємо досить фантастичний план, сформулований Гітлеровим міністром Гугенбергом 1933 р. в Лондоні на міжнародній економічній конференції, коли Німеччина домагалася від великих держав визнання для себе "права" на Україну. Берлін далеко, але Варшава ближче. Урядова Варшава щодо своїх планів мовчить. Публіцисти в Польщі пишуть про польську "великодержавність", В.Студніцький висуває план поширення границь Польщі до устя Прип'яті. Коли таке пишеться в мирний час (Студніцький, наприклад, вимагає виселення кількох мільонів українців з Західніх земель на схід, щоби було вільне місце для польської колонізації!), то які вимоги й плани можуть вириннути в час війни?

Само собов, вказувчи на ці західні небезпеки для українського національного організму, ми ніколи не забуваємо про східне деспотів, яка продовжує винищувати фізично й духово велику більшість українського народу на Наддніпрянщині.

+) Сліди лякають.

Не від нас залежить доля мира й війни в світі. Але мусимо знати й пам'ятати одне: коли в разі нового світового конфлікту на карту знов буде поставлена доля України, ми мусимо використати кожну можливість для того, щоб Український народ став дійсно вільний і незалежний. Могуть статися всякі події на Українській землі, але останнє рішуче слово мусить сказати сам український народ, його трудящі маси. Від свідомости й активности українських робітників і селян буде залежати будучність України, вільної від національного - політичного гноблення та від капіталістичного визиску.

МЕМОРАНДУМ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛЬ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ ПРО НЕБЕЗПЕКУ ВІЙНИ
з 24 лютого 1936 р. +)

На питання, якої тактики мають дотримуватися соціалісти різних країн та Соціалістичний Інтернаціонал в разі вибуху нової європейської або світової війни, різні секції Соціалістичного Інтернаціоналу дають не однакову відповідь. По однім боці висловлюється погляд, що головним завданням Соціалістичного Інтернаціоналу, в разі вибуху нової світової війни, мусить бути спільна акція в тім напрямі, щоб війна силами робітничих та інших інтернаціональних організацій була якомога швидко ліквідована. З другого ж боку є в Соціалістичному Інтернаціоналі група, яка хоче поставити для всього міжнародного соціалізму спільну воєнну мету, передбачаючи, що головними противниками в новій війні будуть - фашистівська Німеччина з своїми протидемократичними спільниками та Світська держава, в союзі з демократичними країнами Європи.

Виразом цього другого напрямку є "тези щодо воєнної небезпеки", підписані Бауером, Даном, Широмським і др. з липня 1935 р.

Загальне наставлення Соціалістичного Інтернаціоналу супроти небезпеки війни є спільне для всіх секцій Соц. Інтернаціоналу. Оскільки практичні заходи, запропоновані деякими партіями Соціалістичного Інтернаціоналу для боротьби з воєнною небезпечкою вважаємо за корисні й доцільні, остільки "Тези" Бауера й товаришів викликають в нас

+) Виконний Комітет Соціалістичного Інтернаціоналу ухвалив звернутися до всіх соціалістичних партій Інтернаціоналу з просьбов, щоб вони на письмі подали свої погляди щодо політики Соціалістичного Інтернаціоналу в боротьбі проти небезпеки світової війни. Закордонна делегація УСДРП склала меморандум, що оце публікуємо в нашому органі.

го боку низку критичних зауважень. Мусимо зазначити, що автори "Тез" дали в них вираз воєнно-революційної романтики, подібної до тої, що була в фантазії російських большевиків в 1917 і в пізніших роках. Відомо, що російські комуністи вже з р. 1918 покладали великі надії на свою червону армію, як знаряддя світової революції. Автори "Тез" дійшли до подібного погляду з значним запізненням. Ставши на позиції майже однакову з Комінтерном, автори "Тез" висловлюють своє переконання, що в СРСР терористична диктатура большевицької олігархії буде соціалізм. Подібно до того, як російські большевики 1917 р. використали воєнну ситуацію для захоплення влади в свої руки, так автори "Тез" вірять, що нова світова війна приведе до повалення капіталізму в країнах фашизму та в державах демократичних. Автори "Тез" покладають свої надії, в разі вибуху світової війни, на мілітарну силу СРСР та на перемогу советської армії. Бауер і товариші зневірилися в силах демократії і бачать в основі тільки дві сили, що боротимуться за панування в світі: пролетарську диктатуру з одного боку і капіталістичну фашистівську диктатуру, з другого боку.

Українська Соціально-Демократія є того погляду, що всякі прогнози щодо воєнного конфлікту, який загрожує вибухнути в Європі, не можна вкласти в просту формулу - "фашизм проти демократії", "капіталізм проти соціалізму" або "реакція проти революції". Не виключене, що й СРСР, в разі нової світової війни, буде мати своїми союзниками фашистівські держави (напр., Туреччину, Литву, може й Італію). В цім разі революційна місія СРСР, в яку закликають нас вірити автори "Тез", зустріла б великі перешкоди в огляду на державний інтерес комуністичної диктатури: чи було б в інтересі Сталіна валити фашистівську владу в союзних країнах, оскільки революція неминуче внесла б дезорганізацію в воєнну силу союзника? На нашу думку це була б фатальна помилка, коли б Соціалістичний Інтернаціонал базував свою політику на тій надії, що нова світова війна приведе до світової соціалістичної революції з допомогою СРСР. Ми переконані, що в разі нової війни демократичні режими виявлять більшу стабільність, ніж диктатури фашистівського чи большевицького типу. Беручи на увагу всякі можливості, ми, в інтересі перемоги соціалізму, не сміємо ставити перед народними масами дилеми - режим фашистівський або большевизм - і вважати, що демократичний шлях до соціалізму не є можливий. Навіть російські комуністи після 15 років боротьби проти демократичного соціалізму, як проти "головного ворога", нарешті мусіли, хоч

на словах, визнати, що демократія має свої вельми цінні сторони для робітничої класи. На приказ з Москви Комінтерн почав проповідувати "Єдиний народний фронт" з соціалістичними та буржуазно-демократичними партіями в різних країнах для боротьби проти фашизму і навіть кидає в робітничі маси гасло "єдиної партії". Але ця зміну комуністичної тактики не треба брати поважно. Аджеж недавній 7. Конгрес Комінтерну ухвалив резолюцію, що безпосереднім завданням комуністів різних країн є "установлення диктатури пролетаріату в формі совєтів". Нову тактику Комінтерну щодо соц. партій поза межами СРСР один з керівників цієї організації Мануїльський пояснив так: "Ми виставляємо цей гасло (єдності), бо комуністичний рух дозрів, бо він може поставити перед собою вже не тільки завдання збільшення комуністичних партій, але й збільшення робітничої класи. В цьому є політичне значіння гасла єдиної партії" ("Большевик", Москва, 30 вересня 1935 р.).

Політичний авантюризм Комінтерну після світової війни спричинив руїну демократії в багатьох країнах Західної Європи, головне через продиктований з Москви розкол соціалістичних партій. Ідейно капітуляцією перед Комінтерном та ільзїями щодо "соціалістичного будівництва" в СРСР (а це друге лежить в основі "Тез" Бауера і тов.) партії Соц. Інтернаціоналу поставили б свої здобутки і можливість дальшого розвою під величезну загрозу.

Українська Соціально-Демократія не може прилучитися до ільзїї авторів "Тез" щодо совєтського "соціалізму", який є в дійсності найкорстокішим державним капіталізмом, опанованим комуністичною бюрократією, з нечуваним висиском трудящих мас.

Для соціалістів поневолених народів СРСР як глум звучать слова авторів "Тез", що вони, мовляв, "не заперечувать права на національне самоозначення для українців, грузинів та вірменів так само як і для кожного иншого народу."

Через кілька рядків після цього читасмо в "Тезах" вимогу до соціалістичних партій поневолених народів СРСР, що ці партії "мусять виступити за революційну оборону держави без умов і застережень". Автори "Тез" присвоюють собі право загрожувати, що колиб соц. партії поневолених народів СРСР не пішли на таку капітуляцію перед російським диктатором, то їм не буде місця в Соціалістичнім Інтернаціоналі!

Навіть Троцькі, Зіновєви, Скрипники, Енукідзе та тисячі инших комуністів не хотять "безумовно і беззастережно" йти за політиком Сталіна і платять за свої "ухили"

еміграцієв, засланням і навіть життям. У цих обставинах спроба авторів "Тез" диригувати політиков соціалістичних партій ССРСР викликає у нас тільки здивування й справедливе обурення.

Нам здається, що якраз ті люди, які свої тактику зближавть до Комінтерну, самі себе ставлять за межі Соц. Інтернаціоналу; в кожному разі не їм личило б відмовляти місця в Соціалістичнім Інтернаціоналі тим партіям, що зостаються вірні його принципам і не хотять капітульвати перед комуністичнов партієв.

Мусимо тут "pro domo nostra" зазначити, що Українська Соціалдемократія була в час революції на Україні виразницею національного і соціального визволення трудящих мас Українського народу. Піти нам за радю авторів "Тез" і відмовитися від права свого народу на національне самоозначення - це значило би власними руками підписати собі присуд політичної смерті.

Ми знаємо добре, що не тільки російський імперіалізм хоче задержати своє панування над українським народом. Ми зовсім реально оцінюємо небезпеку, що грозить українському народові збоку інших його ближчих і дальших імперіалістичних сусідів (Польща, Німеччина). В цих обставинах кличем Української Соціалдемократії і широких трудящих мас українського народу є: боротьба за вільне демократичне самоозначення проти всіх чужих сил, що тепер панувть або що хотять запанувати над українським народом.

Для соціалістів поневоленних народів не в меншій мірі, як колись, директивне значіння має погляд Енгельса, висловлений в листі до Каутського 1882 р. з приводу боротьби польських соціалістів за національну свободу: "Польські соціалісти, що не ставили б визволення своєї Країни на чолі своєї програми, здається мені такими, як німецькі соціалісти, котрі не хотіли б домагатися насамперед скасування закону проти соціалістів та свободи преси, совів і зборів".

Само собов, свої тактику кожна партія мусить намічати в конкретних обставинах відповідно до вимог даного часу. Ворожити тепер над тим, як буде виглядати ситуація Європи й світа в разі нової світової війни і яку політику мали б вести поодинокі соціалістичні партії та Соціалістичний Інтернаціонал, вважаємо за річ зайву. Цілком може статися, що реальна дійсність перечеркне всі теоретичні побудовання авторів "Тез", як це бувало нераз із подібними світово-революційними прогнозами.

Це головний дефект "Тез" Бауера і тов., що вони

поставили собі завдання теоретично знайти єдину, визначену до подробиць тактику для соціалістичних партій поодиноких країн та для цілого Соціалістичного Інтернаціоналу. Ці теоретичні шукання, як ми бачили, завели їх в обійми воєнно-революційного романтизму і заставили їх уважати криваву тиранію Сталіна, що всевладно панує над мільонами голодних і безправних пролетарів та селян, за майбутнього спасителя світового пролетаріату перед загрозою фашизму.

УСДРП такої тактики не може прийняти. Ми є того погляду, що завданням усіх секцій Соціалістичного Інтернаціоналу було і є - спільними силами боротися проти воєнних небезпек. В разі вибуху війни партії Соціалістичного Інтернаціоналу мусять ужити всіх заходів, щоби якнайшвидше ліквідувати війну на основі вільного самоозначення народів і в інтересі загального демократичного розвитку.

В інтересі цілого поступового людства є, щоб Соціалістичний Інтернаціонал і надалі провадив свою діяльність як ні від кого незалежна організація світового пролетаріату, що має велику творчу будучність.

За Загороднну Делегацію Української Соціально-Демократичної Робітничої Партії :

П. ФЕДЕНКО.

І. МАЗЕПА.

ГОЛОСИ ПАРТІЙ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ПРО ПОЛІТИКУ СОЦІАЛІСТІВ В РАЗІ ВИБУХУ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

З приводу "Тез" Бауера, Дана і инш., ряд партій, приналежних до Соціалістичного Інтернаціоналу, подали свої зауваження в писаній формі. Подасмо витяги з цих меморіалів.

ГРУЗИНСЬКІ СОЦІАЛЬДЕМОКРАТИ зазначають у своїм меморіалі (листопад 1935 р.) про запропоновану авторами "Тез" тактику:

"Вони закликають Інтернаціонал прийти на поміч тій державі, якої внутрішній устрій їм здається приемним. Можливо, що в Росії тепер є такий устрій, але завтра можуть також інші країни прийняти відповідний устрій.....

.....Ми знаємо, що уряди не вічні і що режими швидко змінюються особливо в час війни. Самі "Тези" визначають можливість бонапартівського державного перевороту в Росії в часі війни: Соціалістичний Інтернаціонал вмівся б у

війну, щоб допомогти Сталінові, а одного гарного дня на місці Сталіна з'являється генерал із своїм генеральним штабом або який небудь інший уряд. Щоб запобігти цій непередаченій ситуації, уже не досить обороняти Сталіна перед його зовнішніми ворогами; мусите йому дати поміч і в боротьбі проти його внутрішнього ворога. Таким чином Соціалістичний Інтернаціонал дійшов би до ролі ГПУ, яку грає Комінтерн. Цілком ясно, що советський уряд, падаючи, потягне за собою й Комінтерн; але якби ми призначали для нашого Інтернаціоналу ту саму роль, то ми поставили б його в таку саму небезпеку.....

Переважна більшість соціалістів Советського Союзу завжди проголошує, що соціальна політика советів не має нічого спільного з соціалізмом; що людина і суспільство в цій країні не мають значіння і що вони підчинені абсолютистичному режимові держави та бюрократії. За найкращіше тиранів проти робітників прийшли голод і переслідування, які коштували більше людського життя, як світова війна..... Сталінова диктатура спрямована не проти поміщиків та капіталістів, яких уже давно немає, але проти трудящих мас.....

Ми будемо невпинно зазначати, що советський режим стоїть на вулкані соціальних, політичних і національних суперечностей, що може коли завгодно вибухнути. Ні один народ, ні одна нація советської держави не стоїть за даліше її існування. Інтереси оборони країни вимагають насамперед зміни режиму, щоби він був до прийняття дотичним народам і націям. Працювати в цім напрямі, значить працювати для країни. Боротися проти цього, значить працювати для тиранів проти країни!"

ГОЛЯНДСЬКА СОЦІАЛЬДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ в своїм меморіалі до Соціалістичного Інтернаціоналу з 26 листопада 1935 р. уважає, що в попередженні війни Союз Народів може відіграти позитивну роль. Щодо СРСР голандські соціальдемократи зазначають:

"Ми не маємо такого несбмеженого довірря до політики Советської Росії. щоби наперед заявити, що ми схочемо стати в кожному разі на боці цієї держави. Хто нам скаже, які держави будуть союзниками Сов. Росії, а які її ворогами? Навіть не виключено, що Сов. Росія й Німеччина будуть одна одній помагати. Чи не можуть знайтися на стороні ворожій до Сов. Росії такі держави, що ми будемо до їхніх народів та їх демократичних порядків з погляду соціалістичного більшу симпатію, як до терористичної системи советів? Є цілком можливе, що перемога Сов. Росії віддасть інші країни на поталу большевицькому терорі.....

Блэм (провідник французьких соціалістів.Ред.) хоче надати Соціалістичному Інтернаціоналові відповідні права, щоб Інтернаціонал в критичний момент міг визначувати політику приналежних до Інтернаціоналу Соціалістичних партій. Це здається нам цілком неможливим і, коли б це було можливе, небажаним.

У критичних обставинах, коли чужі літаки й війська збликаються до границі країни або вже через них переступили, це річ немисленна, щоб соціалістична партія, що має вплив у цій країні, дозволила призначати своє поведінку

збоку якої небудь міжнародньої організації. В таку хвилину діють такі сильні почування і такі могутні інстинкти, а відповідальність така невимовно тяжка, що будь яка партія ні в яким разі не може підпорядкувати своє власне чуття та своє власну думку рішенням президії Соціалістичного Інтернаціоналу або його більшості. Коли б яка небудь партія зобов'язалася підпорядкуватися, то в критичний момент виявилось би, що це було безвартісне зобов'язання.

Тільки в однім випадку, коли б рішення Соціалістичного Інтернаціоналу було таке незаперечне, що всьди його вважали б за правильне, його кличі були б прийняті. Але для такого випадку постанова є зайва.....

Уяв'ям собі, що соціалістичні партії заявили б: в разі війни ми будемо давати про нашу тактику рішення президії Соціалістичного Інтернаціоналу. Ні в одній країні громадська думка не похвалить такої поведінки соціалістичної партії, що має вплив в державі. "Як", скажуть з повним правом, "коли рішається справа життя і свободи народу, то ви хочете допустити, щоб кілька чужинців вам наказувало, що ви маєте робити?" Ні одна політична партія не може в своїй країні здобути довіру або його зберегти, якщо це про неї може бути сказане. Вона мусить нести своє власне відповідальність і про свою тактику сама рішення".

РОСІЙСЬКІ СОЦІАЛЬДЕМОКРАТИ в своєму меморіалі з 23 грудня 1935 р. повторять в основі думки висловлені в "Тезах" Бауера, Дана і тов. Російські меншевики висловляють надію, що "політика советського уряду сама не викличе контрреволюційної небезпеки, що була б особливо фатальна в воєнній ситуації, але що вона спрямується на задоволення інтересів найширших трудящих мас, як робітників та і селян, до примирення їх з революцією, до розв'язання їхньої революційно-демократичної енергії і самодіяльності".

Цими словами російські соц. демократи несміливо й делікатно вказують комуністам, що треба б змінити режим,

бо в разі війни біда буде. Бо як же може Сталін "визволяти" світ від капіталізму й фашизму, коли після майже 20 років комуністичної диктатури мусять меншевики писати про потребу "примирення з революцією" (себто з більшевицькою владою) робітників і селян ?

ГРУПА РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ видала відозву з 8 січня 1936 р. в Парижі з підписами Лебедєва, Сухомліна, Сталінського і инш.

Відозва кличе членів партії до "оборони рідного краю", при чім у межах "рідного краю" для них вклячається і захоплена більшевицьким військом Зовнішня Монголія (територія понад 1 мільон квадратних кілометрів !), і Кавказ, і Україна. Відусіль звичається російським есе-рам "кривда" для Росії, тільки того гноблення, що є в межах ССРСР, вони не хотять бачити. Немає в відозві ні сло-ва про теперішній режим в ССРСР, не сказано, що той режим завинив сучасне положення, коли не тільки між "инородцями" в ССРСР, але й між самими росіянами шириться поразенство.

Відомо, що тепер в ССРСР іде широка пропаганда "любви до батьківщини", до "советського отечества" (ніких України, Грузії і под., бо то "закордонна інтрига" !).

Відозва російських есерів може бути з користю для комуністичного режиму поширена в ССРСР. Також царський уряд дозволяв ширити "оборончеські" відозви Плеханова - Алексінського, що були на еміграції в час світової війни.

ІТАЛОФІЛИ ТА АБЕСИНОФОБИ.

Що я казати: певна частина української преси на захід від Збруча та на еміграції живе в атмосфері "високої політики". Будуть санкції против Італії доведені до кінця, чи таки Муссоліні "визволить" абесинський народ і завведе між чорними варварами культуру й цивілізацію?

Невеликі групки фашистівсько настроєних українських емігрантів в Італії, в Парижі та в Німеччині вже підносять протести проти.... "нелюдських санкцій", ухвалених Лігов Націй супроти Італії..... Знаменна річ ! Протестувать не проти імперіалістичного походу фашистівської Італії на мирний африканський народ, винний хіба

тим, що його земля урожайна й багата. Ні, вони протестують проти того, що в світі є держави, які хотять ударити італійського диктатора по руках, щоб не простягав їх задалеко.

Оборонці Італії перед "неледськими санкціями" у своїх резолюціях згадують про нещирість Ліги Націй, яка визнала владу чужинців над українським народом і нічого не зробила для мільйонів українців, що загинули з голоду на Наддніпрянщині 1932-33 року. Не сумніваємось: провідні держави Ліги Націй і зокрема Англія, обороняючи незалежність Абесинії, діють в своїм власнім інтересі. Не право й справедливність та подібні "сентименти" правують політиком Англії, Франції та інших членів Ліги Націй, що погодилися на санкції проти Італії. А проте виступ Ліги Націй проти грабіжницького нападу Італії на Абесинію з нашого українського становища і з погляду вселюдського треба вважати за факт позитивний.

Це перший раз в історії Європи держави різного політичного устрою й часто навіть протилежних інтересів пішли на санкції проти держави - нападниці, виконувачи приписи статуту Ліги Націй. Незалежно від практичного успіху санкцій, це рішення Ліги Націй має велике принципове значіння.

Але поклонники Муссолінія у Львові, в Римі та в Парижі думать инакше. В "Ділі" якийсь М.З. захоплюється перемогами італійців над абесинським військом і пише:

"Для нас іще цікаве в тому всьому буде те, що італійська преса знову гостро виступає проти договору у Версаї і проти Ліги Націй.... Справді: хто як хто, але ми безмежно більше лиха і несправедливості зазнали саме від Версайського договору і від Ліги Націй".

А коли так, - за логіков п.М.З. -, то значить - "бий абесинців"! Це та сама послідовність, що "на горі ді бузина, а в Києві дядько".....

Не Версайський договір і не Ліга Націй вирішили долю українських земель, а Ризький договір і постанова Ради Амбасадорів з 15 березня 1923 року. До речі: ініціативу для цього акту дав любий серцю українських фашистів "духе" Муссоліні! (Див. про це в книзі В.Студницького). Отже за теперішній державно-правний стан Галичини мусіла б у першу чергу "дякувати" італійському диктаторові....

Що Муссоліні лихий на Лігу Націй - це річ зрозуміла. Але щоб вірити, що від його гніву та від перемоги Італії над абесинцями стане легше Україні, для цього треба бути, лагідно кажучи, дуже наївнов льдинов.

А однак за цієї логіки йде й такий "високий політик" М.Данько, що пише листи до "Діла" з Женеви, і йому подібні поклонники диктаторів і диктатур.

Приміром, в "Ділі" з 3 березня він зазначає:

"Поразка абесинського війська є й поразкою московської акції проти Італії".

Що значить цей Даньків ребус? Чи Ліга Націй стоїть на послугах Москви? Чи санкції проти Італії заведено з почину Москви? Данько береться це твердити всупреч фактам: адже ще й досі совітська диктатура продає для Італії українську пшеницю тисячами тон Дунайським шляхом, через Відень. Московські диктатори "навчилися торгувати", як заповідав Ленін. Отже комуністичні фрази проти фашистського імперіялізму - це одна річ, а реальний інтерес ССРСР - це щось зовсім інше. Тільки рідного роду реакційно-запаморочена "кобилка" цього не бачить і лє слюзи з приводу "нелюдських санкцій" та "московських інтриг". А на ділі Москва щиро помагає фашистській Італії завовтати Абесинів. За совітську пшеницю і нафту Муссоліні буде довго вдячний московським диктаторам і посміється з фраз наших невміру заваятих італофілів, ще не зміють дивитися в корінь речей.

Щоб переконатися, як думають большевицька Москва і діячі Комінтерну про санкції, не треба далеко ходити по докази. Після 7. конгресу Комінтерну наш такий "попович з Поділля" Дмитро Мануїльський вияснив перед робітниками в Петербурзі політику Комуністичного Інтернаціоналу, напередодні війни Італії з Абесинією, цими словами:

"Другий та Амстердамський (професійний) Інтернаціонали вимагають від Ліги Націй, щоби вона вжила санкцій супроти Італії, як порушительки мира..... Але уявіть собі, що буржуазні держави не заведуть тих санкцій, а ССРСР буде єдиною державою, що піде за порадою Другого та Амстердамського Інтернаціоналів? Хто виграє від цього? Капіталістичні держави, що удержуватимуть зносини з Італії. Хто від цього програє? Не Італія, а ССРСР". ("Большевик", Москва, 30.IX.35 р.).

Чи зрозуміла ця мова нашим італофілам? Чи не бачуть вони "єдиного фронту" між московськими большевиками та римськими фашистами, хоч Сталін і мусів все ж, зціпивши зуби, погодитися на санкції проти Італії, бо інакше був би скандал для "вождя світової революції" серед комуністичних партій та стались би й дипломатичні неприємності в Лізі Націй для п.Літвінова. Санкції Москва обминає тим, що торгує з Італією через її фашистських вассалів Угорщину й Австрію, які відмовилися брати участь у санкціях. Так зручніше: можна кричати про "боротьбу проти ім-

періалізму й війни", але одночасно загрибати грошки, помагавчи війні й імперіялістам.

Чи зрозуміють це "подвійну бухгалтерів" українські італюфіли? І чи не ганьба, коли члени поневоленої нації скачуть з радощів, що слабо озброєні абесинці мусять відступати перед модернов техніков воєнного розбов? Чи є тут логіка, розум і хоч мінімум людности? Чи не пригадуть вони аналогії з боротьби неозброєної України за волю проти своїх сусідів?

П. Причепя.

ОБЛИЧЧЯМ ДО ДЕМОКРАТІЇ.

"Так мене парубки люблять, що за кулаками світа не бачу", жалілася своїм подругам сільська красуня. Чи не могла б сказати це саме демократична ідея, до якої прихильняються різної масти диктатори, щоб іменем "поліпшеної демократії" безконтрольно й самовладно панувати над народами?

Промова Гітлера з 7. березня 1936 року та недавня розмова Сталіна з американським журналістом Говардом - це найяскравіша ілюстрація "парубоцької політики" фашистського та большевицького диктаторів, в їх відношенні до демократії.

Подивіться: Сталін, не моргнувши вусом, каже, що в Советським Союзі виробляється нова конституція. Ця конституція має зацести вибори до советів на підставі загального, рівного, безпосереднього і тайного голосування. (Отже осоружна большевикам і давно визнана за "буржуазну вигадку" "чотирьоххвостка").

Сталін зазначив:

"Виборче право у нас буде загальне, бо всі громадяне будуть мати право вибирати і бути вибрані, з винятком тих, яким суд відняв би виборче право".

Широ-орієнтальна хитрість: американцеві, мовляв, мусять подобатись таке, бо в Америці суд може навіть закони парламенту визнати за суперечні з конституцією і їх скасувати. Може наївні американці повірять, що в СССР судять не в ГПУ, а в незалежних демократичних судах....

Сталін говорить про демократичні вибори. Заявляє, що на виборах будуть не тільки кандидати комуністичної партії, але також і

"різчі громадські організації, яких маємо сотні".

Чом не "лібералізм"? Правда, Сталін не каже, що ті всі "громадські організації" не можуть бути іншими, як тільки комуністичними. Він говорить, як про партію, тільки про комуністів. Про інші партії не згадує ні словом. Сього часу комуніст Бухарін влучно висловився, що в СРСР теж можуть бути й інші партії, але поки комуністична партія при владі, всі інші партії мусять сидіти в тюрмі.... А все ж Сталін заявляє, що після ухвалення нової конституції в СРСР "буде виборча боротьба і, сподівався, дуже хвава..."

Цікава картина: Член Комінтерну ("громадська організація"!) Мануїльський буде боротися за мандат з секретарем Ц.К. В.К.П. Сталіном Треба мати добрий гумор, щоб говорити такі веселі речі.

Отже "буржуазна" демократія реабілітована в СРСР устами самого диктатора. На смітник полетіла й теорія Леніна, що, мовляв, советська влада - це "вищий тип демократії". Чого доброго: замість назви "Советський Союз" перемалюють комуністи своє державу на "Демократичний Союз". Все може статися в країні необмежених можливостей.....

Хочби така штука: Сталін сказав тому ж таки американцеві, що комуністична партія ніколи не мала на думці робити світову революцію!

Так таки й утяв:

"Запевнити, що ми хочемо зробити революцію також в інших державах та вмішуватися в їхнє життя, це значить казати щось, чого нема і чого ми ніколи не проголошували"..... Отже - "Грабж проти повстання"!

Диктатура, що в народніх масах своєї держави не має піддержки, мусять так понижуватися, так топтати своє ідеї, своє минуле, свої принципи і пристосовуватися до звичок і розуміння середнього американського міщанина. А з другого боку: коли Сталін говорить про введення "демократії" в СРСР, то має на увазі також н а с т р о ї м а с , що тої демократії в и м а г а в т ь. Сталін не хоче демократії, він дає "демократів", "поправлену" згідно з потребами ГПУ ("применительно к подлости"). Диктатура знов хоче замилити очі народнім масам. Та чи вдасться тепер новий експеримент, як він удався 1917 року?

За советським джигуном до демократії залицяється джигун фашистівський. В недавній промові Гітлер із слівом в голосі присягався перед цілим світом, що він зовсім не диктатор, що він тільки виконує волю німецького народу, як його уповноважений. В цій промові проголосив

розпущення німецького "парламенту" і призначив нові вибори: рівні, тайні й загальні, як у кожній порядній демократичній державі.

Але знов, як і Сталін (фатальна згода обставин!) не сказав нічого, чи до участі в виявленні волі народа будуть допущені також інші політичні партії. Але це само собою зрозуміле.

"Лицемірство - це довг, який мусить платити злочин чесноті". Так тільки треба оцінювати "ширі слова" диктаторів щодо демократії.

Альфа.

ЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "С.Д.": П.Феденко - 20 кч.,
І.Мазепа - 20 кч., В.Добриловський - 30 кч., М.Добриловський - 20 кч., М.Вутовський - 20 кч., О.Козловський - 20 кч.

Редакція звертається з проханням до членів партії та до симпатиків української соціалдемократії надсилати пожертви на пресовий фонд "С.Д." по адресі:

А.Козловскý, Poděbrady, Tchecoslovaquie.

V y d a v a t e l : A. Kozlovský, Poděbrady, Zamek.

Tisk. - J. Rašek - Poděbrady.